

NAJAVE I PODSEĆANJA

U ovom broju najavljujemo aktivnosti u okviru kojih ćemo narednih dana tragati za načinima za izlazak iz političko-ekonomskog ropstva u kom se nesporno nalazimo. Pozivamo sve koji ne žele da se predaju da se uključe u diskusiju.

Recenzijom knjige Zapisi iz plave sveske Branka Kostića i informacijom o podnetoj krivičnoj prijavi radnika Rekorda, podsećamo kako smo stigli ovde gde smo danas. Učitelj neznalica i njegovi komiteti

OD početka višepartijskog sistema u Srbiji 1990. godine, čak ni posle promene režima 2000. godine, nije postojala ni jedna politička partija koja je u svom programu imala očuvanje društvene svojine. U tom periodu, sa ukidanjem svake institucionalne i društvene kontrole, društvena svojina je postala ničija, ali sa prestankom društvene svojine nije prestala pljačka. Ona je nastavljena sa privatnom svojinom. Prvo je na red došla privatna svojina malih akcionara, koji su većinom bili radnici. Zatim je došla na red srednja klasa, koja se poslednjih par godina konačno polako budi. Polako shvataju da sloboda i građanski uticaj imaju i ekonomsku osnovu. Ako je sloboda govora pojedinca merilo slobode na građansko-političkoj ravni, onda je merilo ekonomske slobode pravo preduzetnika, malih akcionara i radnika. Ta dva prava su suštinski povezana, jedno bez drugog ne postoji, nivo jednog je nivo drugog.

Povezanost političkog i ekonomskog sistema, pogotovu u partokratiji kakva je danas u Srbiji, omogućava da se obezvrede ujedno i građanska i ekonomska prava, kroz niz mehanizama sa kojima se Učitelj neznalica bori u saradnji i uzajamnoj podršci sa radničkim udruženjima i grupama. Ti mehanizmi su uništili i postojeću proizvodnju i sprečili svako preduzetništvo koje nije povezano sa vlašću. Kao što su se nezavisne institucije vlasti pokazale neophodnim za nezavisnoisanje parlamentarne demokratije, tako su i nezavisne finansijske institucije neophodne za kapitalističko-liberalni sistem. Na ovom seminaru razmatraćemo koje bi to institucije mogle biti i koji ekonomski, politički i društveni preduslovi su potrebni da bi se one stvorile.

Seminar se održava od utorka 10. do nedelje 15. juna 2014. godine, savakog dana sa početkom u 18.00 časova. Sastoji se od pet predavanja i završnog okruglog stola koji se održava u nedelju. Tačan raspored predavanja biće objavljen na našem sajtu <http://www.uciteljneznalica.org/>

Aleksandar Denda: Vodič kroz preduzetničku avanturu

Otpočinjanie biznisa kako se danas popularno kaže – nije tek prosta volja bilo koga ko je danas bez posla u Srbiji, već jedan kompleksan poduhvat koga ima smeisla preduzimati ako je izvedeno da će uspeti. Mnogi koji su pokušali da pokrenu sopstveni posao, ne vodeći računa o nekim pravilima i procedurama u većini slučajeva su – propali. Sposobnost da se prepozna poslovna ideja na tržištu, znanje i veštine da se prepoznata ideja realizuje jesu neke osnovne osobine koje karakterišu – preduzetnika. Dakle, preduzetnik je osoba koja ima sposobnost da prepozna i realizuje poslovnu ideju čijom realizacijom se stvara dodata vrednost i profit. Ono što je važno, samo mali broj ima tako komponovane osobine i znanja i samo mali broj njih se usuduje da pokrene sopstveni posao. Otrprike, nemaju svi ljudi razvijen sluh za muziku, čak značajan broj ga nema, ali od svih koji imaju sluh samo mali broj njih i napravi ozbiljnu karijeru. Zato je važno formirati institucionalnu infrastrukturu nefinansijskih i finansijskih institucija koja će omogućiti efikasnu identifikaciju preduzetničkih ideja, njihovu artikulaciju i naravno uspešnu realizaciju. Jedan od vrlo važnih principa jeste da smišljanje proizvoda i usluge mora biti vođeno konkretnom potrebom – tražnjom, a ne predpostavkama tvorca ideje da ako se to njemu sviđa sigurno će se sviđeti i kupcima. Kako se razvija i obrazlaže poslovna ideja, podaci i procedure koji su od značaja za uspešnost realizacije poslovnog poduhvata i uloga države i lokalne zajednice jesu važni segmenti za svakog pojedinca koji želi da otpočne svoj sopstveni posao.

Goran Cetinić: Mikrofinansiranje kao metod povećanja zaposlenosti

U ogromnom broju zemalja Mikrofinansiranje igra važnu ulogu u eliminisanju siromaštva, kreiranju radnih mesta i lokalnom razvoju. Mikrofinansiranje je takođe važna karika u približavanju nosilaca sive ekonomije formalnoj ekonomiji. Mikrofinansiranje znači pružanje održivih finansijskih usluga siromašnima (krediti, garancije, štednja, ransfera, i druge transakcije). Mikrofinansiranjem se nastoji proširiti finansijsko tržište na šire slojeve stanovništva uključujući mlade i žene. U 2010. godini u svetu je bilo oko 190 miliona korisnika mikrofinansijskih usluga, od čega 128 miliona siromašnih kojima je to bio prvi kredit u životu. Začuđuje činjenica da u Srbiji mikrofinansiranje nikad nije zaživelo uprkos uticaju mikrofinansiranja na kreiranje radnih mesta. S ogromnom stopom nezaposlenosti i očiglednom nesposobnošću da se pokrene ozbiljniji ekonomski razvoj, domaći političari sprečavaju razvoj mikrofinansiranja iz dva razloga: prvi je nepoznavanje, neprepoznavanje i birokratski strah od novog, a drugi je apsurdan strah Narodne banke da bi kreditiranje van bankarskog sistema, bez kontrole Narodne banke moglo poremetiti finansijske tokove u zemlji.

Zato je važno analizirati postojeće nefleksibilne propise i predložiti dopune zakona koji bi u sistem uveli nove subjekte čija bi se aktivnost odvijala u društvenim segmentima koje banke i onako ne pokrivaju.

Dimitrije Stamenović: Osiguranje potraživanja - metodi i praksa
Nenaplativost potraživanja je najveći rizik sa kojim se suočavaju privredni subjekti kod nas i u svetu. Kako je nastanak ovakvog rizika nepredvidljiv, osiguranje potraživanja sve se više koristi kao način kontrole i zaštite poslovanja. Kontrola rizika počinje analizom rizika pre nego što nastanu potraživanja (pribavljanje izveštaja o poslovanju i bonitetu dužnika). Osiguranje potraživanja bazira se na kreditnim izveštajima da bi se rizik kvalitetno procenio i utvrdila visina premije osiguranja srazmerna težini rizika. Uz relativno male troškove, firma deo rizika i svoje odgovornosti prenosi na osiguravača.

Osiguranje potraživanja je sve ono što se koristi kao garancija za otplatu kredita, a što kreditor može preuzeti u slučaju da se kredit ne otplaćuje. Garancija ima više vrsta, koriste je razni subjekti i može se koristiti na mnogo načina. Garancije se koriste kao osiguranje od rizika kreditnog neplaćanja kredita koji je dobio davalac garancije. Najčešći oblici su gotovina, državne ili korporativne hartije od vrednosti, pokrivenne obveznice, komercijalni zapisi, plemeniti metali, roba, deonice, kreditna potraživanja i transferabilna imovina (nekretnine, zgrade, zemljište, fabrike i oprema...). Najveći korisnici garancija su bankarske ustanove, centralne banke, osiguravajuća društva, penzion fondovi, brokeri. Više desetina hiljada insolventnih firmi u Srbiji posledica je i neodgovarajuće prakse analize rizika i osiguranja potraživanja i skromne spremnosti osiguratelja da se ovim poslom bave.

Imaju li banke alternativu i kako doći do novih povoljnijih formi finansiranja MSP? (ime predavača biće naknadno objavljeno na sajtu Učitelja neznalice <http://www.uciteljneznalica.org>)
Finansijska podrška otpočinjaju i razvoju poslovanja, nije bitna ali je važna pretpostavka u obavljaju bilo koje delatnosti. Opet, svaka finansijska podrška ne mora i najčešće nije i najprihvatljivija za otpočinjanie i

za samoobrazovanje

Rilten

uciteljneznalica.org društvena pitanja

Imenovati TO ratom

Utorak 10. jun – nedelja 15. jun 2014. godine u 18.00 h

Učitelj neznalica i njegovi komiteti

Resavska 21, Beograd

Učitelj neznalica i njegovi komiteti pozivaju vas na šestodnevni seminar

Nezavisni načini finansiranja

razvoj poslovanja. Jedan od najvažnijih principa u finansiranju malih i srednjih preduzeća jeste da se iznosi i uslovi finansiranja usklade sa nivoom razvijenosti poslovanja. Nije svejedno da li je u pitanju finansiranje troškova otpočinjania poslovanja, finansiranje ranog razvoja, stabilnog rasta i razvoja ili izvozne orijentacije proizvoda ili usluge. Takođe nije isto da li se finansira davanje usluga ili proizvodnja, nije isti ni način finansiranja različitih delatnosti npr. građevinarstva ili trgovine i sl. Kreator finansijskog sistema u Srbiji, poslednjih 15 godina nisu vodili računa ni o jednoj od navedenih specifičnosti, naprotiv stvoren je jedan bankocentrični i rigidan sistem finansiranja koji se zasniva na visokim kolateralima bez nužnoog poznavanja grane delatnosti, veličini i nivoa faze razvijenosti poslovanja preduzetničke ideje. Iz tih razloga nužno je razmišljati i o drugim alternativnim formama finansijskih institucija koje će omogućiti alternativno udruživanje vlasnika kapitala u štedionice i štedno kreditne zadruge. To bi trebalo da omogući vlasnicima kapitala da pod mnogo manje rigidnim uslovima mogu da se međusobno povežu i pod povoljnijim uslovima kroz štedionice i štedno-kreditne zadruge vrše mobilizaciju slobodnog finansijskog kapitala, ali i viška kapitala privrednika koji se može plasirati pod povoljnijim uslovima ročnosti i cene kapitala (kamata). Da li su štedionice i štedno kreditne zadruge prevaziđeni model finansijskih institucija, ili su namerno kao moguća konkurencija bankama ukinute novim zakonima u Srbiji. Da li je moguće i pod kojim uslovima obnoviti rad štedionica i štedno-kreditnih zadruga i na koji način?

Aleksandar Denda: Sta je povoljan ambijent za preduzetnike i MSP i kako ga iskoristiti?

Postojanje tržišno ostvarive poslovne ideje je i realno moguće sprovesti u delo u razvijenom sistemu institucionalne infrastrukture kakvim raspolaže većina razvijenih zemalja. Kako i na koji način iskoristiti institucije, smanjiti nefinansijske i finansijske rizike, kako povećati nivo sopstvene konkurentnosti, doći do kvalitetnih poslovnih informacija, unaprediti menadžment, izvršiti pravilan izbor saradnika i dobavljača, ustanoviti nova tržišna kretanja i potrebe, osigurati imovinu i poslovanje jesu predmet završnog rasmatranja kojima će se pomoći budućim preduzetnicima da u ostvarivanju svojih poslovnih ideja ne lutaju i ne gube vreme već da mogu da iskoriste sve prednosti principa one-stop-shop. •

NED National Endowment for Democracy
Supporting freedom around the world

imenovati TO ratom

UČITELJ NEZNALICA I NJEGOVI KOMITETI

imenovati TO ratom

imenovati TO ratom

imenovati TO ratom

imenovati TO ratom

imenovati TO ratom

Projekat finansira Evropska unija kroz Evropski instrument za demokratiju i ljudska prava.

Sadržaj ovog štampanog materijala je isključivo odgovornost CZKDa i ni pod kojim okolnostima se ne može smatrati da odražava stav Evropske unije.

PODNETA KRIVIČNA PRIJAVA ZA TRGOVINU LJUDIMA U PRIVATIZACIJI

VIŠE od sto bivših radnika Fabrike gumenih proizvoda REKORD podneli su prošle nedelje Specijalnom tužilaštvu za organizovani kriminal krivičnu prijavu zbog osnovane sumnje za trgovinu ljudima u restrukturiranju i privatizaciji ove fabrike 2005. godine. Krivična prijava je podneta protiv tadašnjeg direktora FGP REKORD HOLDING DP Beograd – u restrukturiranju Vladimira Marinkovića, odgovornih lica u Agenciji za privatizaciju, odnosno njenih direktora Mirka Cvetkovića i Miodraga Đorđevića i drugih koji su bili na funkciji u vreme privatizacije i restrukturiranja REKORD HOLDING-a, članova Vlade 2004-2006. godine Vojislava Koštunice, Miroslava Labusa, Dragana Jočića, Mladana Dinkića, Zorana Stojkovića, Zorana Lončara, Ivane Dulić-Marković, Dragana Maršićanina, Radomira Naumova, Velimira Ilića, Bojana Dimitrijevića, Predraga Bubala, Slobodana Lalovića, Aleksandra Popovića, Ljiljane Čolić, Dragana Kojadinovića, Tomica Milosavljevića, Milana Radulovića i Vojislava Vukčevića, protiv privatne konsultantske firme FACTIS doo iz Beograda, koju je zastupao Dr Nikola Zelić i konsultanata angažovanih u izradi Plana restrukturiranja REKORD HOLDING-a, kao i protiv NN lica na odgovornim službenim položajima u republičkim organima, institucijama i drugim telima, kojima su se radnici REKORD HOLDING-a blagovremeno obračali i čiju su blagovremenu pomoć tražili. Činjenično stanje kao u restrukturiranju i privatizaciji REKORD-a, kasnije se ponovilo u velikom broju slučajeva u prodaji iz restrukturiranja.

REFORMA ILI PRIVATIZACIJA INSTITUCIJA?

Petak 6. jun 2014. u 18.00 h
Učitelj neznalica i njegovi komiteti
Resavska 21, Beograd

Učitelj Neznalica i njegovi komiteti pozivaju vas na okrugli sto

REFORMA ILI PRIVATIZACIJA INSTITUCIJA?

Vladina borba protiv korupcije, odnosno traganje za krivcima u 24 pojedinačna slučaja koja je istraživalo Savet za borbu protiv korupcije u vreme dok ga je vodila Verica Barać, započelo je avgusta 2012. godine hapšenjem rukovodstva Jugoremedije – ne onih koje je Savet svojevremeno osumnjičio za pljačku, već naprotiv, onih koji su se zajedno sa Vericom Barać borili protiv pljačke. Tokom naredne dve godine ispostavilo se da Jugoremedija nije bila ni greška, ni izuzetak – u slučaju Tehnohemije i ATP Vojvodine ponovo su meta progona bili oni koji su se uz Vericu podršku borili protiv korupcije, dok su u svim ostalim slučajevima akteri višegodišnjih antikorupcijskih napora, a to su uglavnom bili radnici i/ili mali akcionari, potpuno ignorisani. Sudejni Jovici Stefanoviću za pljačku Jugoremedije i Srboleka neprestano se odlaže već više od godinu dana, a radnici-akcionari ovih preduzeća na sudenju imaju status publike. Istrage o korupciji u privatizaciji Novosti, Trudbenik gradnje, Zastave elektro i IP Prosveta, koliko je poznato javnosti i radnicima ovih preduzeća, nisu ni započete. Većina opljačkanih preduzeća čijim radnicima i malim akcionarima je Verica Barać pružala podršku, danas su u stečaju, a njihove imovine se nezaustavljivo prodaje ili izdaje u zakup tajkunima koji uživaju podršku nove vlasti. Nekoliko hapšenja u vezi sa preuzimanjem akcija C makreta i Luke Beograd očigledno su bila deo razračunavanja u vrhovima vlasti i biznisa. Jedini bliznisi protiv kog je Verica Barać za života podnosila krivične prijave, Milan Beko, u Vladinoj antikorupcijskoj kampanji je amnestiran kao čovek koji je „inteligentan i zna kako da se obezbedi“ i „ume da se provuče kroz rupu u zakonu“. U kratkotrajnoj istrazi čak mu ni prtvor nije bio određen. Zdravko Deurić, lider antikorupcijske borbe radnika-akcionara Jugoremedije i bliski saradnik Verice Barać, 2012. godine je u pritvoru proveo skoro dva meseca. Postupak protiv njega još uvek traje. Međutim, loši rezultati i neispunjena obećanja u 24 po-

jedinačna slučaja samo su deo problema koji baštiniro iz dvogodišnje Vladine antikorupcijske kampanje. Mnogo ozbiljniji, sistemski problem predstavlja činjenica da je Vlada za prolekle dve godine svojom navodnom „borbom protiv korupcije“ ustvari dodatno destabilizovala i onako slabe i korupcijom opterećene državne institucije koje su za borbu protiv korupcije nadležne. Tako je, pod izgovorom da u svom pohodu na tajkune ne može imati poverenja u policiju, donedavni prvi potpredsednik Vlade, a danas premijer Aleksandar Vučić osnovao specijalni policijski tim kom je poverio famozno 24 istrage. Ovaj tim funkcionise potpuno izdvojeno od Ministarstva unutrašnjih poslova, praktično kao deo kabineta prvog potpredsednika, danas predsednika Vlade. Odgovoran je, koliko je javnosti poznato, isključivo Aleksandru Vučiću. Osim funkcije koju Vučić trenutno zauzima, nijedan drugi legalni autoritet u ovoj zemlji nema pojma kakav je ustvari zadatak tog tima i šta on sve (sme da) preuzima kako bi svoj zadatak ispunio. Drugim rečima, umesto da reformiše institucije nadležne za borbu protiv korupcije i osposobi ih da vrše poslove iz svoje nadležnosti, Aleksandar Vučić je iskoristio nepoverenje građana u policiju kako bi napravio privatnu „antikorupcijsku“ gardu za progon svojih protivnika. Kao i u opljačkanim preduzećima čiji su se radnici godinama borili protiv pljačke, i Nezavisni policijski sindikat je mnogo pre Vučićevog osvajanja vlasti bio stub borbe ne samo za sindikalna prava zaposlenih u policiji, već i protiv zloupotreba unutar ove institucije. Međutim, kao što se i u privatizaciji „obračunao“ sa korupcijom tako što je ignorisao radničke borbe i predao preduzeća svojim tajkunima, Vučić je izabrao da i sistemski problem u policiji ne rešava oslanjajući se na one njene delove koji se godinama bore za bolju policiju. „Rešio“ ga je stvaranjem svoje policije, i time eksponencijalno uvećao korupciju koju je pre dve godine zatekao.

Radnici koji se bore protiv pljačke svojih preduzeća i policajci koji se bore protiv korupcije u policiji, bore se za društveno dobro. Saradnja između njih od sada je bila sporadična, uglavnom vezana za povremene zajedničke proteste. Da li postoji prostor za čvršću saradnju u borbi za društveno dobro i na kakvoj platformi bi tu saradnju trebalo uspostaviti?

U radu okruglog stola učestvovala članovi Nezavisnog policijskog sindikata i udruženja okupljeni u Savez za radničko društvo. •

Recenzija – Zapisi iz plave sveske, Branko Kostić Izdavač: Branko Kostić, 2008. godina, Beograd

Zapisi iz plave sveske je dnevnik koji je autor Branko Kostić vodio od subote, 22. marta 1991. godine do subote, 27. juna 1992 godine, kao dnevnik za moralnu političku obuku, i koji u godinama rata ima zaduženje da rodilte i bliske rođake poginulih vojnika JNA informiše o pogibiji najbližih. Sam autor kaže da su datumi dnevnčkih beleški najbolji naslovi njegovog dnevnika, zapravo sami datumi svakom savremeniku događaja dovoljni su da i sami prepoznaju da se oni razlikuju od svih drugih datima u njihovom životu i da aktiviraju bateriju asocijacija, sećanja na lični život i život društva koji se raspada pred njihovim očima. Drugim rečima, iza ovih datuma krije se drama raspada SFRJ koju autor posmatra i doživljava iz pozicije nekog ko mora da nepostojeću politiku države i vojske svaki dan saopšti licem u lice onima koji su izgubili najbliže bez mogućnosti da im odgovori na pitanje – ne zašto, nego za šta su poginuli njihovi najbliži. Štaviše i sam autor u svojoj intimnosti ne može da shvati šta je politika države i vojske koju on predstavlja u njenom najstrašnijem delu fronta dakle onom nevidljivom delu fronta, a to su porodice onih koji su izgubili najbliže i gde pitanje smisla i razloga rata postaje najzaostrienije i najurgentnije. Autor, iz prve dnevnčke beleške jasno se vidi, kapitulira pri prvom susretu licem u lice sa najbližim srodnicima poginulog tako što se ne usuduje da im kaže da je vojnik poginuo, nego ih laže da je smrtno ranjen opravdavajući sebe, u šta ni sam ne veruje, da im je dao nadu, makar kratkotrajnu. Poslednja beleška je momenta kada ta pozicija nije više bila održiva unutar novih političkih struktura prestaje da bude vojnik, odnosno da nije Srbin Srbin nego komunista i Jugosloven, a da za takve nema mesta u novoj vojsci

koja se pojavljuje kroz mračni raspad vojske i države. Svaki datum u dnevniku je precizan protokol razgovora na jutranjem brifingu oficira, odnosno njegovih susreta ne samo sa porodicama poginulih vojnika nego i vojnika koji su odbili poslušnost da idu u rat izvan teritorije Srbije, roditeljima vojnika koji dižu sptane pobune po različitim mestima u Srbiji, odnosno kada svedoči o participaciji svih političkih partija u Srbiji u ratna dešavanja i raspad države. Nezahtvalna pozicija moderatora između srove stvarnosti i zatvorenog sveta vojnog vrha koji je izgubio državu postaje svakim danom sve manje moguća. U jednom momentu na dramatičnom skupu pomenjenih roditelja kojima treba da se obrati i objasni zašto njihovi sinovi nisu vraćeni u Srbiju, umesto govora moralno političkog agitatora kakve je do tada još vatreno držao po opštinskim salama, sada zamenjuje drugom strategijom, prestaje da govori i počinje da sluša i otvara prostor ljudima da govore i da ih pažljivo sluša. To je i momenat kada on prestaje da bude vojnik, kada shvata da nikad i nije bio vojnik , odnosno da je bio partijski aktivista u vojsci i da je momenat kada nije mogao više da govori iz pozicije komuniste i Jugoslovena, da je tada začuato i prestao da govori.

Knjiga Zapisi iz plave sveske je možda jedna od najzabudljivijih knjiga koja svedoči o unutrašnjem ratu u društvu u Srbiji, ali istovremeno i precizan protokol godine raspada Jugoslavije iz perspektive nekog ko je do kraja i bez ikakvog dvomljenja bio komunista i Jugosloven u JNA i ko u momentu kada ta pozicija nije više bila održiva unutar novih političkih struktura prestaje da bude vojnik, odnosno shvata da nikad i nije bio vojnik. Branimir Stojanović •

Izdavač:
Učitelj neznalica i njegovi komiteti
Imenovati TO ratom
Urednik:
Ivan Zlatić
Dizajn i prelom:
Matija Medenica